

Що потрібно знати первинним організаціям Профспілки у випадку банкрутства підприємства

2025

ЗМІСТ

Загальні положення.....	2
Відкриття провадження у справі про банкрутство.....	3
Превентивна реструктуризація.....	5
Адміністратор превентивної реструктуризації.....	6
Відкриття процедури превентивної реструктуризації.....	7
Заходи захисту боржника в процедурі превентивної реструктуризації.....	9
План превентивної реструктуризації.....	9
Захист прав працівників у процедурі превентивної реструктуризації.....	10
Закриття процедури превентивної реструктуризації.....	11
Розпорядження майном боржника.....	11
Зразок заяви з вимогами до боржника від працівника.....	13
Зразок заяви з вимогами до боржника від організації.....	16
Санація боржника.....	21
Введення процедури санації боржника.....	21
План санації боржника.....	22
Звіт керуючого санацією.....	23
Ліквідація.....	24
Черговість задоволення вимог кредиторів.....	27
Припинення профспілкової організації при ліквідації підприємства.....	31
Порядок проведення припинення Організації.....	31
Ухвалення рішення про припинення Організації.....	32
Зразок протоколу зборів, якими прийнято рішення про припинення Організації.....	33
Повідомлення Держреєстратора про ухвалення рішення.....	35
Повноваження ліквідаційної комісії.....	36
Відповідальність.....	41

**Що потрібно знати первинним організаціям Профспілки
у випадку банкрутства підприємства**
(відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства
від 18.10.2018 №2597-VIII, що набрав чинності з 20.04.2019)

Загальні положення

Кодекс України з процедур банкрутства (далі Кодекс) встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи.

Зупинимося на процедурі банкрутства боржника – юридичної особи.

Банкрутство – це визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів інакше ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника.

Кодексом передбачено застосування таких **судових процедур** щодо боржника – юридичної особи:

- **превентивна реструктуризація;**
- **розпорядження майном боржника;**
- **санація боржника;**
- **ліквідація банкрута.**

*До уваги! На всіх цих стадіях **представником працівників боржника** є особа, уповноважена загальними зборами (конференцією), на яких присутні не менш як половина штатної чисельності працівників боржника, або відповідним рішенням **первинної профспілкової організації боржника** (за наявності кількох первинних організацій – їхнім спільним рішенням) представляти інтереси працівників боржника під час провадження у справі про банкрутство з правом дорадчого голосу або у процедурі превентивної реструктуризації.*

Право на звернення до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство мають сторони: **боржник і кредитор.**

Кредитори розділяються на:

- **забезпечені кредитори** – кредитори, вимоги яких до боржника або іншої особи забезпечені заставою майна боржника;
- **конкурсні кредитори** – кредитори за вимогами до боржника, що виникли до відкриття провадження у справі про банкрутство і виконання яких не забезпечено заставою майна боржника;
- **поточні кредитори** – кредитори за вимогами до боржника, що виникли після відкриття провадження у справі про банкрутство.

До конкурсних або поточних кредиторів відносяться працівники з вимогами до боржника щодо заборгованості із заробітної плати, а також первинні профспілкові організації із заборгованості з перерахування боржником профспілкових внесків.

Учасниками у справі про банкрутство є: сторони, арбітражний керуючий, державний орган з питань банкрутства, а також може бути Фонд державного майна України, Національний банк України, представник органу місцевого самоврядування, **представник працівників боржника**, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника, тощо.

Господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник, в тому числі і спори **про стягнення заробітної плати**. Заяви (позовні заяви) учасників провадження у справі про банкрутство, стороною в яких є боржник, розглядаються в межах справи про банкрутство **за правилами спрощеного позовного провадження**, але за наявності мотивованого клопотання можуть розглядатися за правилами загального позовного провадження.

Господарський суд **призначає арбітражного керуючого**, який є суб'єктом незалежної професійної діяльності. Арбітражний керуючий – це фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво та інформація про яку внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України. Одна й та сама особа може здійснювати повноваження арбітражного керуючого на всіх стадіях провадження у справі про банкрутство відповідно до вимог Кодексу, тобто: **розпорядник майна, адміністратор превентивної реструктуризації, керуючий реалізацією, керуючий реструктуризацією, керуючий санацією, ліквідатор**.

Відкриття провадження у справі про банкрутство

Заява про відкриття провадження у справі про банкрутство подається кредитором або боржником у письмовій формі до господарського суду за місцем знаходження боржника.

Боржник зобов'язаний у місячний строк звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство у разі виникнення неплатоспроможності, зокрема якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами або якщо розмір грошових зобов'язань боржника, строк виконання яких настав, перевищує вартість активів боржника, та в інших випадках, передбачених Кодексом.

Кредитор звертається до господарського суду із заявою, в якій, зокрема, повинні міститися відомості про розмір вимог кредитора до боржника. Кредитор може об'єднати заборгованість боржника за різними зобов'язаннями перед ним. Кредитори мають право об'єднати свої вимоги до боржника і звернутися до суду з однією спільною заявою.

Кодекс не передбачає мінімальної суми заборгованості, коли кредиторами може бути подана заява про відкриття провадження у справі про банкрутство. Якщо у боржника достатньо майна для покриття витрат по справі, він подає відповідну заяву до цього суду і суд відмовляє у відкритті провадження у справі.

У разі відсутності підстав для відмови у прийнятті, залишення без руху або для повернення заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство господарський суд приймає заяву до розгляду, про що **не пізніше п'яти днів** з дня її надходження постановляє **ухвалу**.

В ухвалі про відкриття провадження у справі про банкрутство зазначається про:

- **відкриття провадження у справі про банкрутство;**
- **визнання вимог кредиторів та їх розмір;**
- **введення мораторію на задоволення вимог кредиторів;**
- **введення процедури розпорядження майном;**
- **призначення розпорядника майна, встановлення розміру його винагороди та джерела її сплати;**
- **вжиття заходів щодо забезпечення вимог кредиторів шляхом заборони боржнику та власнику майна (органу, уповноваженому управляти майном) боржника приймати рішення щодо ліквідації, реорганізації боржника, а також відчужувати основні засоби та предмети застави;**
- **строк подання розпорядником майна до господарського суду відомостей про результати розгляду вимог кредиторів, який не може перевищувати одного місяця та 20 днів** після дати проведення підготовчого засідання суду;
- **дату попереднього засідання суду, яке має відбутися не пізніше 70 календарних днів, а в разі великої кількості кредиторів – не пізніше трьох місяців** після дати проведення підготовчого засідання суду;
- **строк проведення розпорядником майна інвентаризації майна боржника, який не може перевищувати двох місяців, а в разі значного обсягу майна – трьох місяців** після дати проведення підготовчого засідання суду.

Не пізніше 14 днів (а за наявності поважних причин не пізніше 20 днів) з дня постановлення ухвали про прийняття заяви про відкриття провадження у справі проводиться **підготовче засідання суду**.

Боржник до дати проведення підготовчого засідання надає до господарського суду та заявнику **відзив на заяву** про відкриття провадження у справі, де має бути загальна сума заборгованості боржника перед кредиторами за зобов'язаннями, що передбачають виплату грошових коштів, у тому числі з виплати заробітної плати.

Важливо! Відсутність відзиву на заяву про відкриття провадження не перешкоджає провадженню у справі, тому первинна профспілкова організація має відслідковувати цей процес, щоб інформація про заборгованість із заробітної плати також була надана суду.

Ухвала про відкриття провадження у справі **оприлюднюється господарським судом на офіційному веб-порталі судової влади України** не пізніше наступного дня з дня постановлення ухвали.

Доступ до інформації про провадження у справах, розміщеної на офіційному веб-порталі судової влади України, є вільним та безоплатним. Інформація про відкриття провадження у справі про банкрутство додатково може оприлюднюватися на офіційному веб-сайті державного органу з питань банкрутства, а також у будь-який інший спосіб, не заборонений законом.

Господарський суд в ухвалі про відкриття провадження у справі може зобов'язати боржника провести **аудит**.

Важливо! Все це дає зрозуміти, що на підприємстві щось відбувається і необхідно не пропустити початок процедури банкрутства, щоб і заборгованість із заробітної плати, і заборгованість із профспілкових внесків (якщо вона є), були своєчасно внесені в реєстр кредиторів.

До уваги! Провадження у справі про банкрутство юридичної особи не підлягає зупиненню.

Господарський суд має право за клопотанням сторін або учасників справи чи за своєю ініціативою вжити **заходів до забезпечення вимог кредиторів**: вчиняти правочини без згоди розпорядника майна; зобов'язати боржника передати цінні папери, майно, інші цінності на зберігання третім особам; вчинити чи утриматися від вчинення певних дій або вжити інших заходів для збереження майна боржника та забезпечення вимог кредиторів.

Одночасно з відкриттям провадження у справі про банкрутство вводиться **мораторій на задоволення вимог кредиторів**, а саме: зупинення виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), строк виконання яких настав.

Дія мораторію не поширюється на вимоги поточних кредиторів, виплату заробітної плати та нарахованих на ці суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування, повернення невикористаних та своєчасно неповернутих коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, виплату авторської винагороди, аліментів, а також на вимоги за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення. Ці вимоги має право задовольняти боржник під час процедури розпорядження майном.

Превентивна реструктуризація

Процедура превентивної реструктуризації – це досудова правова процедура, яка може бути ініційована боржником – юридичною особою або фізичною особою – підприємцем, або його кредиторами, за рішенням органів управління (виконавчого органу, наглядової ради тощо) у разі наявності інформації про неплатоспроможність боржника або її загрози та запровадження спільних заходів щодо недопущення або запобігання банкрутству.

Кредитор, член органу управління боржника або **представник працівників боржника** може ініціювати пропозицію перед боржником про

відкриття процедури превентивної реструктуризації. Боржник зобов'язаний розглянути та прийняти вмотивоване рішення щодо ініціювання чи відмови від процедури превентивної реструктуризації протягом **30 днів** з дня отримання відповідного запиту.

Не можуть бути предметом превентивної реструктуризації вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами з боржником, щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи, сплати аліментів, сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших обов'язкових платежів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Сторонами превентивної реструктуризації є: боржник, залучені кредитори, а також **працівники боржника в особі представника працівників боржника.**

Адміністратор превентивної реструктуризації

Адміністратор превентивної реструктуризації – це арбітражний керуючий, призначений господарським судом для здійснення процедури превентивної реструктуризації боржника, який звернувся до суду через фінансові труднощі та прагне уникнути банкрутства.

Участь адміністратора у процедурі превентивної реструктуризації є обов'язковою у разі:

- 1) якщо станом на дату звернення боржника до господарського суду боржник не розробив план превентивної реструктуризації, а до заяви про відкриття процедури превентивної реструктуризації додав концепцію превентивної реструктуризації;
- 2) застосування господарським судом заходів захисту боржника;
- 3) подання боржником заяви про затвердження плану превентивної реструктуризації та затвердження судом плану превентивної реструктуризації в порядку, визначеному Кодексом.

Адміністратором превентивної реструктуризації не може бути призначено арбітражного керуючого:

- 1) який протягом останніх трьох років перебував у трудових відносинах з боржником, є заінтересованою особою стосовно боржника або кредитором;
- 2) який протягом останніх трьох років перебував у договірних відносинах або надавав послуги як суб'єкт незалежної професійної діяльності боржнику, заінтересованій особі стосовно боржника або кредитору;
- 3) який є заінтересованою особою стосовно боржника або кредиторів;
- 4) який перебуває в умовах потенційного або реального конфлікту інтересів стосовно боржника або кредиторів;
- 5) якому відмовлено в допуску до державної таємниці, якщо такий допуск є необхідним для виконання повноважень, визначених Кодексом;
- 6) стосовно якого відкрито провадження у справі про неплатоспроможність або з дня закриття провадження у справі про неплатоспроможність минуло менше трьох років;
- 7) якого було позбавлено права на здійснення діяльності арбітражного керуючого та з дня прийняття рішення про позбавлення права на здійснення діяльності минуло менше трьох років.

Відсторонення адміністратора превентивної реструктуризації від виконання повноважень здійснюється господарським судом також у разі:

- 1) невиконання або неналежного виконання обов'язків, покладених на адміністратора превентивної реструктуризації, або подання адміністратором до суду недостовірних відомостей – за заявою боржника або зборів кредиторів;
- 2) припинення або зупинення діяльності арбітражного керуючого, який виконує повноваження адміністратора превентивної реструктуризації, – за заявою сторони або судом за власною ініціативою;
- 3) встановлення обставин, за яких він не може бути адміністратором, – за заявою сторони або судом за власною ініціативою.

Відкриття процедури превентивної реструктуризації

Заява про відкриття процедури превентивної реструктуризації подається боржником до господарського суду за місцезнаходженням боржника. Від імені боржника – юридичної особи заява про відкриття процедури превентивної реструктуризації може бути подана **керівником або іншою особою** відповідно до установчих документів боржника.

Господарський суд відмовляє у відкритті процедури превентивної реструктуризації, якщо:

- 1) заява про відкриття процедури превентивної реструктуризації не відповідає вимогам Кодексу;
- 2) щодо боржника не може бути здійснено процедуру превентивної реструктуризації;
- 3) щодо боржника постановлено ухвалу господарського суду про прийняття заяви кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство;
- 4) щодо боржника відкрито провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) або затверджено план превентивної реструктуризації, який перебуває на стадії виконання;
- 5) юридична особа – боржник перебуває у процесі припинення або її припинено в установленому законодавством порядку;
- 7) щодо боржника протягом календарного року до моменту подання заяви про відкриття процедури превентивної реструктуризації здійснювалася процедура превентивної реструктуризації;
- 8) боржник протягом попередніх трьох років притягався до адміністративної або кримінальної відповідальності за неправомірні дії, пов'язані з банкрутством (неплатоспроможністю).

За відсутності зазначених підстав суд **протягом 5 днів** з дня надходження відповідної заяви відкриває процедуру превентивної реструктуризації.

Важливо! Господарський суд не пізніше наступного дня після постановлення ухвали про відкриття процедури превентивної реструктуризації оприлюднює на офіційному веб-порталі судової влади України повідомлення про відкриття процедури превентивної реструктуризації.

Заяви, клопотання та скарги, які подаються до господарського суду сторонами, адміністратором превентивної реструктуризації, а також іншими особами, права яких порушено в межах процедури превентивної реструктуризації (**представниками працівників боржника**, акціонерами (учасниками) боржника тощо), розглядаються судом не пізніше 10 днів з дня їх надходження до суду.

Процедура превентивної реструктуризації не підлягає зупиненню.

Відкриття процедури превентивної реструктуризації не може бути підставою для припинення повноважень органів управління боржника.

Боржнику протягом процедури превентивної реструктуризації забороняється:

- 1) вчиняти правочини, які погіршують його фінансовий стан або завдають шкоди інтересам кредиторів, крім випадків, передбачених Кодексом;
- 2) надання позики, безповоротної фінансової допомоги, поруки, гарантії, відчуження або обтяження майна, крім випадків, передбачених затвердженим судом планом реструктуризації;
- 3) виплачувати дивіденди засновникам (учасникам, акціонерам), премії та бонуси членам органів управління боржника;
- 4) вчиняти інші правочини з порушенням порядку чи умов, визначених Кодексом.

Протягом процедури превентивної реструктуризації боржник зобов'язаний:

- 1) неухильно дотримуватися затвердженого судом плану превентивної реструктуризації;
- 2) на вимогу суду, адміністратора превентивної реструктуризації або залучених кредиторів надавати повну та достовірну інформацію про хід процедури превентивної реструктуризації;
- 3) повідомляти адміністратора превентивної реструктуризації та залучених кредиторів про суттєві зміни фінансового стану, зміну інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), інформацію про будь-які обставини, що перешкоджають розробленню, схваленню чи виконанню боржником плану превентивної реструктуризації;
- 4) у разі якщо процедура превентивної реструктуризації здійснюється без призначення адміністратора превентивної реструктуризації – надавати у випадках, у порядку та строки, визначені державним органом з питань банкрутства, інформацію про хід процедури превентивної реструктуризації.

Боржник за згодою господарського суду має право залучати проміжне фінансування від третіх осіб.

У разі якщо в подальшому щодо боржника буде відкрито провадження у справі про банкрутство, вимоги кредитора, який надав проміжне фінансування, підлягають задоволенню в першу чергу.

Заходи захисту боржника в процедурі превентивної реструктуризації

Основні заходи захисту боржника:

- 1) стосовно боржника не може бути відкрито провадження у справі про банкрутство;
- 2) зупиняється нарахування штрафів та інших фінансових санкцій за зобов'язаннями боржника перед залученими кредиторами;
- 3) будь-яке відчуження та розпорядження майном боржника (крім розпорядження майном у межах звичайної господарської діяльності) здійснюються виключно в порядку, передбаченому планом превентивної реструктуризації;
- 4) збільшення (зменшення) статутного капіталу боржника, вихід учасника з боржника – товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю може здійснюватися виключно в порядку, передбаченому планом превентивної реструктуризації.

Додатковими заходами захисту боржника є:

- 1) заборона примусового стягнення з боржника коштів чи майна на підставі виконавчих документів, крім випадків **стягнення заборгованості із заробітної плати, аліментів, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи;**
- 2) заборона звернення стягнення на предмет застави (іпотеки).

План превентивної реструктуризації

План превентивної реструктуризації повинен містити інформацію про:

- 1) боржника, його фінансовий стан, причини неплатоспроможності чи її загрози;
- 2) грошові зобов'язання боржника, строк виконання яких настав до відкриття процедури превентивної реструктуризації або настане під час процедури;
- 3) інші зобов'язання боржника, що не є грошовими, але виконання яких значно впливає на активи боржника;
- 4) залучених кредиторів;
- 5) класи, на які поділено сторони превентивної реструктуризації, та розмір вимог кожного класу залучених кредиторів;
- 6) незалучених кредиторів;
- 7) активи боржника, у тому числі активи, що є предметом застави, та їхню вартість;
- 8) заходи плану превентивної реструктуризації, порядок та строки їх виконання;
- 9) **штатний розпис, чисельність працівників та наслідки виконання плану превентивної реструктуризації для працівників боржника;**
- 10) обґрунтування необхідності залучення нового фінансування у разі, якщо це передбачено планом превентивної реструктуризації;
- 11) прогноз діяльності боржника та грошових потоків протягом строку превентивної реструктуризації;

12) обґрунтування того, що план превентивної реструктуризації має перспективу виконання та відповідає критерію найкращих інтересів кредиторів.

До компетенції зборів кредиторів належить прийняття рішень про:

- 1) обрання кандидатури адміністратора превентивної реструктуризації;
- 2) звернення до господарського суду із заявою про відсторонення адміністратора превентивної реструктуризації;
- 3) проведення переговорів щодо плану превентивної реструктуризації;
- 4) звернення до господарського суду із заявою про припинення дії заходів захисту боржника;
- 5) звернення до господарського суду із заявою про закриття процедури превентивної реструктуризації;
- 6) схвалення плану превентивної реструктуризації;
- 7) інші питання, передбачені Кодексом.

Право вирішального голосу на зборах кредиторів мають залучені кредитори (забезпечені та незабезпечені), які не є заінтересованими особами стосовно боржника. **У зборах кредиторів можуть брати участь з правом дорадчого голосу представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів), кредитори, заінтересовані стосовно боржника, та адміністратор превентивної реструктуризації.**

План превентивної реструктуризації вважається схваленим зборами кредиторів, якщо його схвалили усі класи, сформовані згідно з планом превентивної реструктуризації.

Після цього зазначений план затверджується господарським судом, який оприлюднює на офіційному веб-порталі судової влади України повідомлення про затвердження плану превентивної реструктуризації.

Захист прав працівників у процедурі превентивної реструктуризації

Процедура превентивної реструктуризації **не повинна впливати на права працівників**, передбачені трудовим законодавством, у тому числі:

- 1) право на колективні переговори та страйк;
- 2) право на отримання інформації та проведення консультацій щодо процедури превентивної реструктуризації.

У разі підготовки до процедури превентивної реструктуризації та під час неї **боржник зобов'язаний:**

- 1) інформувати **представників працівників** про останні події та ймовірні зміни в діяльності та економічному становищі боржника не пізніше 10 днів з дня їх настання;
- 2) інформувати **представників працівників** про процедуру превентивної реструктуризації, яка може вплинути на зайнятість працівників;
- 3) інформувати та проводити консультації **з представниками працівників** щодо плану превентивної реструктуризації до того, як він буде поданий для схвалення зборами кредиторів та затвердження судом.

Закриття процедури превентивної реструктуризації

Господарський суд закриває процедуру превентивної реструктуризації у разі:

- 1) виконання боржником плану превентивної реструктуризації;
- 2) якщо боржником не подано у строки, встановлені господарським судом, план превентивної реструктуризації;
- 3) припинення у встановленому законодавством порядку юридичної особи – боржника, про що є відповідний запис у ЄДР;
- 5) відкриття у випадках, передбачених Кодексом, провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) боржника;
- 6) подання боржником заяви про закриття процедури превентивної реструктуризації;
- 7) прийняття господарським судом рішення про відмову у затвердженні плану превентивної реструктуризації;
- 8) невиконання плану превентивної реструктуризації;
- 9) якщо господарським судом протягом 12 місяців з дати відкриття процедури превентивної реструктуризації не затверджено план превентивної реструктуризації;
- 10) якщо боржник до дати заключного засідання не усунув порушення;
- 11) в інших випадках, передбачених Кодексом.

Розпорядження майном боржника

Під розпорядженням майном боржника розуміється система заходів щодо нагляду та контролю за управлінням і розпорядженням майном з метою забезпечення збереження, ефективного використання майнових активів боржника, здійснення аналізу його фінансового стану, а також визначення наступної процедури (санації чи ліквідації).

Про призначення розпорядника майна господарський суд постановляє ухвалу.

Процедура розпорядження майном боржника вводиться **строком до 170 календарних днів**.

Призначення розпорядника майна не є підставою для припинення повноважень керівника чи органу управління боржника. В той же час, за клопотанням розпорядника майна, сторін або інших учасників справи про банкрутство, господарський суд має право припинити повноваження виконавчого органу боржника та покласти виконання його обов'язків на розпорядника майна, якщо є підтверджені відомості про перешкоджання виконавчим органом боржника виконанню повноважень розпорядника майна, невжиття заходів щодо забезпечення збереження майна боржника, а також про вчинення ними дій, що порушують права та законні інтереси боржника або кредиторів.

Розпорядник майна зобов'язаний:

- розглядати заяви кредиторів з грошовими вимогами до боржника, що надійшли в установленому Кодексом порядку;
- вести реєстр вимог кредиторів;
- повідомляти кредиторів про результати розгляду їхніх вимог;
- вживати заходів для захисту майна боржника;
- проводити аналіз фінансово-господарського стану, інвестиційної та іншої діяльності боржника та становища на ринках боржника, встановлювати за результатами його проведення наявність або відсутність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, вчинення незаконних дій у разі банкрутства;
- повідомляти правоохоронні органи у разі виявлення ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, вчинення незаконних дій з майном боржника;
- скликати збори і комітет кредиторів та організовувати проведення їх засідань;
- подавати відомості (інформацію), необхідні для ведення Єдиного реєстру боржників, відносно яких відкрито провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), у порядку, встановленому державним органом з питань банкрутства;
- надавати господарському суду та комітету кредиторів звіт про свою діяльність, а також здійснювати розкриття кредиторам інформації щодо фінансового стану боржника та ходу провадження у справі;
- не пізніше двох місяців з дня відкриття провадження у справі про банкрутство провести інвентаризацію майна боржника та визначити його вартість;
- за можливості проведення санації боржника розробити план санації боржника та подати його на розгляд зборам кредиторів;
- виконувати інші повноваження, передбачені Кодексом.

Конкурсні кредитори за вимогами, що виникли до дня відкриття провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Незважаючи на те, що боржник може подати до господарського суду відомості про суми заборгованості щодо **виплати заробітної плати** у відзиві на заяву про відкриття провадження у справі про банкрутство, це не перешкоджає кредиторам самостійно подати заяви про заборгованість щодо заробітної плати, а також авторської винагороди, аліментів, **відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування.**

Копії відповідних заяв та доданих до них документів кредитори надсилають боржнику та розпоряднику майна.

Важливо! На нашу думку, організатором подання цих заяв має виступити первинна профспілкова організація. Для спрощення надаємо зразки заяв щодо заборгованості із заробітної плати та профспілкових внесків.

Зразок заяви від працівника

Господарський суд _____ області

Адреса: _____

Справа № _____

Суддя _____

(ПІБ)

Розмір вимог кредитора _____ грн

Кредитор _____

(ПІБ)

Адреса: _____

РНОКПП _____

Боржник: _____

(найменування підприємства, установи, організації)

Адреса місцезнаходження: вул. _____, буд. _____, м. _____, _____

Юридична адреса: _____

ЄДРПОУ _____

Розпорядник майна арбітражний керуючий: _____

Свідоцтво № _____ від _____

Адреса: _____

ЗАЯВА

про вимоги до боржника щодо виплати заборгованості із заробітної плати

Ухвалою _____ господарського суду від _____ відкрито
провадження у справі № _____ про банкрутство

(найменування підприємства, установи, організації)

(вул. _____, буд. _____, м. _____, _____, код ЄДРПОУ _____).

_____ за № _____ на офіційному веб-сайті Вищого

(дата)

господарського суду України за електронною адресою
https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/og_pov/ оприлюднено
повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство

(найменування підприємства, установи, організації)

(код ЄДРПОУ _____) (далі – Боржник).

З _____ я перебуваю у трудових відносинах з

(дата)

(найменування підприємства, установи, організації)

що підтверджується записами у трудовій книжці.

Мої грошові вимоги (заборгованість із заробітної плати) до Боржника за
період з _____ по _____ складають _____ грн –
перша черга задоволення вимог кредиторів.

Факт невиплати заробітної плати та сума заборгованості підтверджується*

_____ (додаток 1).

(чим саме)

Згідно з частиною першою статті 45 Кодексу України з процедур банкрутства конкурсні кредитори за вимогами, що виникли до дня відкриття провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Згідно зі статтею 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Відповідно до статті 43 Конституції України право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Частиною 1 статті 1 Закону України «Про оплату праці» та частиною 1 статті 94 КЗпП України встановлено, що заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Відповідно до статей 21, 22 Закону України «Про оплату праці» працівник має право на оплату своєї праці відповідно до актів законодавства і колективного договору на підставі укладеного трудового договору. Суб'єкти організації оплати праці не мають права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами і колективними договорами.

Згідно зі статтею 24 Закону України «Про оплату праці» заробітна плата виплачується працівникам регулярно в робочі дні у строки, встановлені колективним договором або нормативним актом роботодавця, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації чи іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом (а в разі відсутності таких органів – представниками, обраними і уповноваженими трудовим колективом), але не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата.

Частиною 3 статті 15 Закону України «Про оплату праці» передбачено, що оплата праці працівників підприємства здійснюється в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються підприємством після виконання зобов'язань щодо оплати праці. Аналогічне положення закріплено в частині 5 статті 97 КЗпП України.

Пунктом 1 частини 1 статті 5 Закону України «Про судовий збір» передбачено, що від сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються позивачі – у справах про стягнення заробітної плати та поновлення на роботі.

Керуючись статтями 2, 45, 64 Кодексу України з процедур банкрутства, статтями 4, 12 Господарського процесуального кодексу України, –

ПРОШУ:

1. Визнати мене, _____,
(ПІБ)

конкурсним кредитором у справі № _____ про банкрутство Боржника

(найменування підприємства, установи, організації)

(вул. _____, _____ м. _____, _____,

код ЄДРПОУ _____) із сумою грошових вимог _____ грн –
перша черга задоволення вимог кредиторів.

2. Включити мої грошові вимоги до реєстру вимог кредиторів Боржника

(найменування підприємства, установи, організації)

(вул. _____, _____ м. _____, _____,

код ЄДРПОУ _____) до першої черги задоволення.

Додатки:

1. Довідка ОК-5 або Довідка _____ від _____ № _____ про
заборгованість із заробітної плати.

2. Копія трудової книжки.

3. Докази надсилання копії заяви про грошові вимоги боржнику і
розпоряднику майна із доданими до них копіями документів
_____ на _____ аркушах.

(опис вкладення)

4. Довіреність чи інший документ, що засвідчує повноваження
представника, якщо заяву підписано представником.

(дата)

(підпис)

(ПІБ)

**Факт невиклати заробітної плати та сума заборгованості підтверджується довідкою боржника або індивідуальними відомостями про застраховану особу з Реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування Пенсійного фонду України (форми ОК-5).*

Краще мати довідку підприємства про розмір заборгованості, оскільки в ній вказують грошові вимоги чисті, тобто без внесків та податків. Але якщо підприємство-боржник не видало довідку або працівник не має можливості звернутися до Боржника з цим питанням, до заяви додається довідка ОК-5. Боржник надасть відзив, в якому повідомить фактичний розмір заборгованості, і суд зменшить суму вимог.

Довідку ОК-5 можна отримати:

- безпосередньо у будь-якому сервісному центрі Пенсійного фонду України, пред'явивши паспорт та ідентифікаційний код;
- онлайн:
 - на порталі чи у мобільному застосунку Дія;
 - через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України (<https://portal.pfu.gov.ua>) або у мобільному застосунку «Пенсійний фонд».

Зразок заяви від організації

Господарський суд _____ області

Адреса: _____

Справа № _____

Суддя _____

(ПІБ)

Розмір вимог кредитора _____ грн

Кредитор _____

(найменування профспілкової організації)

Адреса: _____

ЄДРПОУ _____, _____

(інші реквізити)

Боржник: _____

(найменування підприємства, установи, організації)

Адреса місцезнаходження: вул. _____, буд. _____, м. _____, _____

Юридична адреса: _____

ЄДРПОУ _____, _____

(інші реквізити)

Розпорядник майна арбітражний керуючий: _____

Свідоцтво № _____ від _____

Адреса: _____

ЗАЯВА

про грошові вимоги до боржника

Ухвалою _____ господарського суду від _____
відкрито провадження у справі № _____ про банкрутство

(найменування підприємства, установи, організації)

(вул. _____, буд. _____, м. _____, _____, код ЄДРПОУ _____).

_____ за № _____ на офіційному веб-сайті Вищого

(дата)

господарського суду України за електронною адресою
https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/og_pov/ оприлюднено
повідомлення про відкриття провадження у справі про банкрутство

(найменування підприємства, установи, організації)

(код ЄДРПОУ _____) (далі – Боржник).

Відповідно до статті 42 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (далі – Закон №1045-XIV) за наявності письмових заяв працівників, які є членами профспілки, роботодавець щомісячно і безоплатно утримує із заробітної плати та перераховує на рахунок профспілки членські профспілкові внески працівників відповідно до укладеного колективного договору чи окремої угоди в терміни, визначені цим договором. Роботодавець не має права затримувати перерахування зазначених коштів.

Спори, пов'язані з невиконанням роботодавцем цих обов'язків, розглядаються в судовому порядку.

Крім цього, згідно зі статтею 44 Закону №1045-XIV роботодавці зобов'язані відраховувати кошти первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну і оздоровчу роботу в розмірах, передбачених колективним договором та угодами, але не менше ніж 0,3 відсотка фонду оплати праці з віднесенням цих сум на валові витрати.

Боржник на підставі статей 42, 44 Закону 1045-XIV та п. _____
Колективного договору, укладеного між _____
(найменування сторін колективного договору)

утримував членські внески з заробітної плати працівників – членів профспілки та перераховував на рахунок кредитора*.

Первинна профспілкова організація _____
(найменування профспілкової організації)

уклала договір _____ від _____
(дата)

№ _____, згідно з яким Боржник зобов'язався перераховувати кошти на рахунок ППО _____.
(найменування профспілкової організації)

Боржник не виконав свої зобов'язання за договором, з _____
(дата)

припинив перераховувати кошти (утримані із зарплати працівників членські профспілкові внески та відрахування 0,3% фонду оплати праці) на рахунок Первинної профспілкової організації _____.
(найменування профспілкової організації)

Станом на _____ заборгованість Боржника перед Первинною
(дата)

профспілковою організацією _____
(найменування профспілкової організації)

становить _____ грн, що підтверджується актом звірення між сторонами.

Грошові вимоги _____ до Боржника
(найменування профспілкової організації)

складаються із загальної суми боргу _____ грн, у тому числі:
_____ грн судовий збір – перша черга задоволення вимог; _____ грн
основний борг, несплата членських профспілкових внесків, _____ грн
_____, _____ грн 3% річних – четверта черга.
(інші суми)

Згідно з частиною першою статті 45 Кодексу України з процедур банкрутства конкурсні кредитори за вимогами, що виникли до дня відкриття провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати до господарського суду письмові заяви з вимогами до боржника, а також документи, що їх підтверджують, протягом 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Керуючись статтями 2, 45, 47, 64 Кодексу України з процедур банкрутства, статтями 4, 12 Господарського процесуального кодексу України, –

ПРОШУ:

1. Визнати грошові вимоги Первинної профспілкової організації

(найменування профспілкової організації)

(код ЄДРПОУ _____) до Боржника _____,

(найменування підприємства, установи, організації)

(код ЄДРПОУ _____) у розмірі _____ грн, у тому числі:
_____ грн судовий збір – перша черга задоволення; _____ грн.
основний борг, _____ грн _____ *** – четверта черга

(інші суми)

задоволення вимог кредиторів.

2. Зобов'язати розпорядника майна Боржника арбітражного керуючого

_____ внести грошові вимоги кредитора Первинної профспілкової

(ПІБ)

організації _____ (код ЄДРПОУ _____)

(найменування профспілкової організації)

до реєстру вимог кредиторів _____

(найменування підприємства, установи, організації)

(код ЄДРПОУ _____).

Додатки:

1. Документ, що підтверджує сплату судового збору.

2. Документи, що підтверджують грошові вимоги до боржника (Копія договору _____ від _____ № _____, копія Колективного договору)****.

3. Акт звірки від _____ № _____.

4. Докази надсилання боржнику та розпоряднику майна копії заяв про грошові вимоги і доданих до них документів (лист з описом вкладення) на _____ аркушах.

(дата)

(підпис)

(ПІБ)

**Якщо укладався окремий цивільний договір про перерахування внесків чи відрахування на культурно-масову роботу – наводимо посилання на такий договір*

***Інфляційні витрати, чи пеня або штраф*

****Інфляційні витрати, чи пеня або штраф (окремо по кожному виду боргу)*

*****Заявник кредиторських вимог сам визначає докази, які на його думку підтверджують заявлені вимоги*

*До заяви в обов'язковому порядку додаються докази **сплати судового збору**, крім випадків, коли згідно із законом він не підлягає сплаті, **докази надсилання копії заяви боржнику і розпоряднику майна, а також документи**, що підтверджують грошові вимоги до боржника.*

Відповідно до підпункту 2 пункту 2-1 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» **кредитори**, які подають до господарського суду заяву з грошовими вимогами до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), а також після офіційного оприлюднення повідомлення про визнання боржника банкрутом **сплачують судовий збір у розмірі двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб**.

Пунктом 1 частини першої статті 5 Закону України «Про судовий збір» передбачено, що від **сплати судового збору під час розгляду справи в усіх судових інстанціях звільняються позивачі – у справах про стягнення заробітної плати та поновлення на роботі**.

В заяві розмір вимог кредитора до боржника подається з окремим зазначенням суми неустойки (штрафу, пені), які підлягають сплаті.

Заява кредитора може ґрунтуватися на об'єднаній заборгованості боржника за сукупністю його різних зобов'язань перед цим кредитором.

Кредитори мають право об'єднати свої вимоги до боржника і звернутися до суду з однією спільною заявою. Така заява підписується всіма кредиторами, які об'єднали свої вимоги до боржника.

Заява підписується кредитором або його уповноваженим представником. Якщо заява підписується представником, до неї додається довіреність чи інший документ, що засвідчує повноваження представника.

До суду розпорядник майна боржника подає результати розгляду заяв кредиторів не пізніше ніж на 10 день з дня закінчення встановленого частиною першою статті 45 Кодексу України з процедур банкрутства строку з урахуванням результатів розгляду вимог кредиторів боржником.

Розпорядник майна боржника кредиторські вимоги повністю або частково визнає або відхиляє з обґрунтуванням підстав визнання чи відхилення, про що письмово повідомляє заявників і господарський суд, а також подає до суду письмовий звіт про надіслані всім кредиторам боржника повідомлення про результати розгляду грошових вимог та їх отримання кредиторами разом з копіями повідомлень про вручення поштового відправлення та описів вкладення у поштове відправлення або інших документів, що підтверджують надсилання повідомлення кредиторам.

Вимоги кредиторів, заявлені **після закінчення строку, встановленого для їх подання, розглядаються господарським судом у порядку черговості їх отримання у судовому засіданні**, яке проводиться після попереднього засідання господарського суду.

В позовному провадженні господарським судом розглядаються також заяви кредиторів за **вимогами щодо виплати заробітної плати, авторської винагороди, аліментів**, а також за вимогами щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, стосовно яких є **заперечення боржника**.

Розпорядник майна зобов'язаний окремо повідомити господарський суд про вимоги щодо виплати заробітної плати, авторської винагороди, аліментів, а також про вимоги щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, згідно із заявами таких кредиторів та/або даними обліку боржника.

До уваги! Це вже третій шлях, яким вимоги щодо виплати заробітної плати можуть потрапити в реєстр кредиторів. Головне, щоб представники працівників своєчасно контролювали ці процеси.

Тим більше, що протягом 10 днів з дня постановлення ухвали розпорядник майна письмово повідомляє кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів, **уповноважену особу працівників боржника** та уповноважену особу засновників (учасників, акціонерів) боржника про місце і час **проведення зборів кредиторів** та організовує їх проведення.

Учасниками зборів кредиторів боржника є конкурсні кредитори з правом вирішального голосу, вимоги яких визнані господарським судом за результатами попереднього засідання.

У зборах кредиторів боржника **можуть брати участь із правом дорадчого голосу кредитори з вимогами щодо виплати заробітної плати**, авторської винагороди, аліментів, а також щодо відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян, **представник працівників боржника**.

До **компетенції зборів кредиторів** належить прийняття рішення про:

- 1) визначення кількісного складу та обрання членів комітету кредиторів;
- 2) дострокове припинення повноважень комітету кредиторів або окремих його членів;
- 3) схвалення плану санації боржника та схвалення внесення змін до нього;
- 4) звернення до господарського суду з клопотанням про введення наступної процедури у справі про банкрутство;
- 5) інші питання, передбачені Кодексом, у тому числі віднесені до компетенції комітету кредиторів.

До **компетенції комітету кредиторів** належить прийняття рішення про:

- 1) обрання голови комітету;
- 2) скликання зборів кредиторів;
- 3) звернення до господарського суду з вимогою про визнання правочинів (договорів) боржника недійсними на будь-якій стадії процедури банкрутства;
- 3-1) визначення кандидатури арбітражного керуючого для призначення у справі про банкрутство;
- 4) звернення до господарського суду з клопотанням про призначення арбітражного керуючого, припинення повноважень арбітражного керуючого та про призначення іншого арбітражного керуючого;
- 5) надання згоди на продаж майна боржника (крім майна, що є предметом забезпечення) та погодження умов продажу майна боржника (крім майна, що є предметом забезпечення) у процедурі санації відповідно до плану санації або у процедурі ліквідації банкрута;
- 6) внесення пропозицій господарському суду щодо продовження або скорочення строку процедур розпорядження майном боржника чи санації боржника;
- 7) інші питання, передбачені Кодексом.

У роботі комітету **мають право брати участь з правом дорадчого голосу арбітражний керуючий, представник працівників боржника**, уповноважена

особа засновників (учасників, акціонерів) боржника, забезпечений кредитор, у разі необхідності – представник органу, уповноваженого управляти державним майном, і представник органу місцевого самоврядування.

У підсумковому засіданні суду у процедурі розпорядження майном боржника здійснюється перехід до наступної судової процедури (процедури санації, ліквідації) або закривається провадження у справі.

З дня визнання господарським судом боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури або введення процедури санації процедура розпорядження майном та повноваження розпорядника майна припиняються.

Важливо! Головний висновок, який мають зробити первинні профспілкові організації у період розпорядження майном, – це обов’язковість їхньої участі у роботі зборів та комітету кредиторів.

Санація боржника

Санація – це система заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямованих на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом реструктуризації підприємства, боргів і активів та/або зміни організаційно-правової та виробничої структури боржника.

На відміну від досудової санації, санація – це судова процедура, яка вводиться господарським судом після схваленого плану санації, із обов’язковим призначенням керуючого санацією.

Введення процедури санації боржника

Господарський суд затверджує схвалений план санації боржника і постановляє ухвалу про введення процедури санації.

Керуючий санацією боржника призначається господарським судом з числа арбітражних керуючих.

З моменту постановлення ухвали про введення процедури санації:

- члени виконавчого органу (керівник) боржника звільняються з посади у порядку, визначеному законодавством;
- управління боржником переходить до керуючого санацією;
- зупиняються повноваження органів управління.

Органи управління боржника протягом 15 днів з дня прийняття рішення про введення процедури санації та призначення керуючого санацією зобов’язані здійснити передачу керуючому санацією бухгалтерської та іншої документації боржника, його печаток, штампів, матеріальних та інших цінностей.

Офіційне оприлюднення повідомлення про введення процедури санації здійснюється на офіційному веб-порталі судової влади України.

Керуючий санацією має право:

- звертатися до господарського суду;
- розпоряджатися майном боржника відповідно до плану санації та з урахуванням обмежень, встановлених законодавством;

- укласти від імені боржника цивільно-правові, **трудові** та інші правочини (договори);
- подавати заяви про визнання правочинів (договорів), укладених боржником, недійсними.

Керуючий санацією, крім іншого, зобов'язаний:

- прийняти в господарське відання майно боржника;
- відкрити спеціальний рахунок для проведення санації та розрахунків з кредиторами;
- забезпечити ведення боржником бухгалтерського обліку і статистичного звіту та фінансової звітності;
- здійснювати заходи щодо стягнення на користь боржника дебіторської заборгованості, а також стягнення заборгованості з осіб, які відповідно до закону або договору несуть з боржником субсидіарну чи солідарну відповідальність;
- розглядати вимоги конкурсних кредиторів;
- надавати господарському суду на його вимогу інформацію про виконання плану санації;
- **виступати представником сторони (власника) у колективному договорі;**
- щокварталу звітувати перед комітетом кредиторів та судом про виконання плану санації тощо.

Затвердження звіту керуючого санацією або дострокове припинення процедури санації тягне за собою припинення повноважень керуючого санацією.

У разі закриття провадження у справі про банкрутство керуючий санацією протягом п'яти днів з дня прийняття господарським судом відповідного рішення повідомляє про це орган або посадову особу органу, до компетенції яких належить призначення керівника (органів управління) боржника, у разі необхідності скликає загальні збори чи засідання відповідного органу і продовжує виконувати повноваження керівника (органів управління) боржника до призначення керівника (органів управління) в установленому порядку.

Процедура санації боржника припиняється достроково в разі невиконання умов плану санації та/або в разі невиконання поточних зобов'язань боржника, у зв'язку з чим господарський суд визнає боржника банкрутом і відкриває ліквідаційну процедуру.

План санації боржника

У плані санації обов'язково зазначається розмір вимог кожного класу кредиторів, які були б задоволені у разі введення процедури ліквідації боржника.

План санації має передбачати строк відновлення платоспроможності боржника за умови погашення всіх вимог кредиторів, включених до реєстру.

Важливо! План санації обов'язково повинен передбачати забезпечення погашення заборгованості боржника з виплати зарплати.

Заходами щодо відновлення платоспроможності боржника, які містять план санації, можуть бути:

- реструктуризація підприємства;
- перепрофілювання виробництва;
- закриття нерентабельних виробництв;
- відстрочення, розстрочення або прощення боргу чи його частини;
- виконання зобов'язання боржника третіми особами;
- задоволення вимог кредиторів іншим способом, що не суперечить Кодексу;
- ліквідація дебіторської заборгованості;
- реструктуризація активів боржника відповідно до вимог Кодексу;
- продаж частини майна боржника;
- виконання зобов'язань боржника власником боржника та його відповідальність за невиконання взятих на себе зобов'язань;
- відчуження майна та погашення вимог кредиторів шляхом заміщення активів;
- звільнення працівників боржника, які не можуть бути задіяні в процесі виконання плану санації;
- одержання кредиту для виплати вихідної допомоги працівникам боржника, які звільняються згідно з планом санації, що відшкодовується відповідно до вимог Кодексу позачергово за рахунок продажу майна боржника;
- одержання позик та кредитів, придбання товарів у кредит;
- інші заходи з відновлення платоспроможності боржника.

Важливо! У разі якщо планом санації передбачено звільнення працівників, праця яких не може бути задіяна під час його виконання, керуючий санацією до передбачуваного звільнення має подати первинній профспілковій організації відповідну інформацію, а також провести консультації з профспілками щодо вжиття заходів для запобігання звільненню, зведення кількості звільнених працівників до мінімальної або пом'якшення наслідків звільнення. Вихідна допомога в такому разі виплачується за рахунок боржника або коштів від продажу майна боржника, або кредиту, одержаного для цієї мети.

До уваги! Під час продажу майна боржника як єдиного майнового комплексу всі трудові договори (контракти), укладені до дати такого продажу, продовжують діяти, при цьому права та обов'язки роботодавця переходять до покупця майна боржника. Те ж відбувається і під час відчуження майна боржника як єдиного майнового комплексу шляхом заміщення активів.

Звіт керуючого санацією

Результатом закінчення процедури санації є звіт керуючого санацією, в якому він вносить одну з таких пропозицій:

- прийняття рішення про припинення процедури санації у зв'язку з відновленням платоспроможності боржника;
- звернення до закінчення строку процедури санації до господарського суду з клопотанням про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури;

- звернення до господарського суду з клопотанням про затвердження схвалених зборами кредиторів змін до плану санації та продовження строку процедури санації.

Якщо зборами кредиторів не прийнято жодного з рішень, господарський суд розглядає питання про закриття провадження у справі про банкрутство або про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

До звіту керуючого санацією додаються реєстр вимог кредиторів і скарги кредиторів (за наявності), які проголосували проти прийнятого зборами кредиторів рішення або не брали участі в голосуванні.

Якщо збори кредиторів прийняли рішення про закриття провадження у справі у зв'язку з виконанням плану санації і відновленням платоспроможності боржника, звіт керуючого санацією підлягає затвердженню господарським судом.

Розрахунки з кредиторами проводяться керуючим санацією у порядку, встановленому планом санації.

Ліквідація

Ліквідаційна процедура – завершальний етап справи про банкрутство. Якщо заходи з відновлення платоспроможності боржника в процедурі санації не дали бажаного результату щодо погашення боргів та відновлення діяльності юридичної особи, збори кредиторів приймають рішення подати до господарського суду клопотання про введення наступної кінцевої процедури у справі про банкрутство – визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Суд у судовому засіданні за участю сторін ухвалює постанову, якою:

- 1) визнає боржника банкрутом;
- 2) відкриває ліквідаційну процедуру та визначає її строк. Згідно зі статтею 58 Кодексу цей строк не може перевищувати 12 місяців. Проте в реальності ліквідаційна процедура може тривати роками;
- 3) припиняє процедуру розпорядження майном;
- 4) припиняє повноваження арбітражного керуючого (розпорядника майна);
- 5) призначає ліквідатора з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України;
- 6) оприлюднює на офіційному веб-порталі судової влади України повідомлення про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

З дня ухвали постанови про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури:

- 1) завершується господарська діяльність банкрута;
- 2) настає строк виконання всіх грошових зобов'язань;
- 3) у банкрута не виникає жодних додаткових зобов'язань, зокрема зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), крім витрат, безпосередньо пов'язаних із здійсненням ліквідаційної процедури;
- 4) припиняється нарахування неустойки (штрафу, пені), процентів та інших економічних санкцій за всіма видами заборгованості банкрута;

5) перестають бути конфіденційними чи становити комерційну таємницю відомості про фінансове становище банкрута;

6) допускається продаж майна банкрута, в порядку, передбаченому Кодексом;

7) скасовується арешт, накладений на майно банкрута та інші обмеження щодо розпорядження його майном (крім тих, які застосовано у кримінальному провадженні). Накладення нових арештів або інших обмежень щодо розпорядження майном не допускається;

8) припиняються повноваження органів управління банкрута. Члени виконавчого органу, керівник звільняються з роботи, також припиняються повноваження власника майна банкрута.

Протягом 15 днів з дня призначення ліквідатора посадові особи банкрута зобов'язані передати бухгалтерську та іншу документацію, печатки і штампи, матеріальні та інші цінності банкрута ліквідатору. У разі ухилення від виконання зазначених обов'язків відповідні посадові особи банкрута несуть зобов'язання щодо відшкодування збитків, завданих таким ухиленням. Ліквідатор має право замовити виготовлення дублікатів печатки та штамтів у разі їх втрати.

Ліквідатор здійснює такі повноваження:

1. Приймає у своє відання майно боржника, забезпечує його збереження.

2. Виконує функції з управління та розпорядження майном банкрута.

3. Проводить інвентаризацію та визначає початкову вартість майна банкрута.

4. Аналізує фінансовий стан банкрута, складає висновок про наявність або відсутність ознак доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій під час провадження у справі про банкрутство за результатом його проведення. У разі банкрутства боржника з вини його засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у тому числі з вини керівника боржника, на цих осіб у разі недостатності майна боржника може бути покладена субсидіарна відповідальність за його зобов'язаннями.

5. Закриває рахунки у фінансових установах, **крім одного, який використовується для розрахунків з кредиторами.** Залишки коштів на інших рахунках перераховуються на цей ліквідаційний рахунок, на нього зараховуються всі кошти, що надходять при проведенні ліквідаційної процедури.

6. Формує ліквідаційну масу. Стягнені суми включаються до складу ліквідаційної маси і можуть бути використані лише для задоволення вимог кредиторів у порядку черговості, встановленому Кодексом.

7. Заявляє до третіх осіб вимоги щодо повернення банкруту сум заборгованості. **Заявляє вимоги та подає позови про стягнення дебіторської заборгованості з боржників, письмово повідомляє кожного з них про припинення юридичної особи.**

8. **Повідомляє працівників банкрута про звільнення та здійснює його відповідно до законодавства України про працю. Виплата вихідної допомоги звільненим працівникам провадиться у першу чергу за рахунок коштів, одержаних від продажу майна банкрута, або отриманого для цієї мети кредиту.**

9. Вживає заходів, спрямованих на пошук, виявлення та повернення майна банкрута, що знаходиться у третіх осіб.

10. Продає майно банкрута для задоволення вимог, внесених до реєстру вимог кредиторів. Початковою вартістю продажу майна є його вартість, визначена ліквідатором.

11. Веде реєстр вимог кредиторів. Складає та затверджує проміжний ліквідаційний баланс після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами, що включає відомості про склад майна банкрута, перелік пред'явлених кредиторами вимог та результат їх розгляду.

12. Забезпечує своєчасне подання податковим органам та Пенсійному фонду України, фонду соціального страхування документів для проведення ними перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості зі сплати податків, зборів, єдиного соціального внеску тощо. Подає цим органам звітність за останній звітний період.

13. Забезпечує належне оформлення, упорядкування та зберігання всіх, у тому числі фінансово-господарських, документів банкрута та передає в установленому порядку на зберігання документи, які відповідно до нормативно-правових актів підлягають обов'язковому зберіганню. Архівна установа, визначена для подальшого зберігання архівних документів банкрута, зобов'язана прийняти їх на зберігання безоплатно.

14. Здійснює інші повноваження, передбачені Кодексом.

В процесі ліквідаційної процедури представник профспілки має контролювати:

- додержання ліквідатором прав працівників, зокрема, порядку **звільнення працівників** за пунктом 1 статті 40 КЗпП, передбаченого статтею 49-2 КЗпП;

- **виплату вихідної допомоги** у розмірі не менше середньомісячного заробітку та компенсації за невикористану відпустку;

- **працевлаштування деяких категорій працівників** (вагітні і жінки, які мають дітей віком від трьох років (до шести років – частина 6 статті 179 КЗпП), одинокі матері при наявності дитини віком до 14 років або дитини-інваліда, одинокі батьки, опікуни (піклувальники) та названі батьки за аналогічних обставин (стаття 184 КЗпП та стаття 186-1 КЗпП), працівники молодше 18 років (стаття 198 КЗпП), особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і віднесені до категорій 1, 2, а також учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, які належать до категорії 3 (пункт 7 частини 1 статті 20, пункт 1 частини 1 статті 21, пункт 1 частини 1 статті 22 Закону «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»);

- **видачу працівникам, які мають пільговий стаж роботи, уточнюючих довідок для підтвердження трудового стажу** за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній, відповідно до пункту 20 Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 №637.

Передача документів до архіву є заключним етапом ліквідаційної процедури. До постановлення судом ухвали про ліквідацію юридичної особи – банкрута ліквідатор зобов'язаний забезпечити збереженість архівних документів банкрута.

До уваги! Органи ПФУ не приймають уточнюючі довідки про пільговий стаж, видані архівом, до тих пір, поки в ЄДР не внесено запис про припинення діяльності юридичної особи – банкрута. Тому ліквідатор зобов'язаний видавати довідки працівникам. Якщо документи передані до архіву, а процедура ліквідації ще не завершена, ліквідатор має видати довідку на підставі копій відповідних документів, наданих йому архівом, якому передано на зберігання первинні документи банкрута.

Відмова у видачі працівникам підприємства довідок, ігнорування їхніх заяв до завершення процедури ліквідації є неправомірною та незаконною, такі дії (бездіяльність) ліквідатора, як керівника підприємства, можна оскаржити до суду.

Важливо! До звільнення працівників – членів профспілки первинна профспілкова організація має прийняти рішення про припинення організації, як юридичної особи. Пізніше це зробити буде неможливо у зв'язку з відсутністю членів профспілки і виборних органів.

Порядок ліквідації профспілкової організації здійснюється відповідно до Цивільного кодексу України.

Оплата витрат, пов'язаних з проведенням ліквідаційної процедури, здійснюється у такому порядку:

у першу чергу оплачуються витрати, пов'язані з проведенням ліквідаційної процедури, та сплачується винагорода ліквідатора;

у другу чергу виконуються зобов'язання перед особами, які після відкриття провадження у справі про банкрутство боржника надавали кредитування, поставляли сировину, комплектуючі з відстроченням платежу.

До уваги! Кредитори за вимогами до боржника, що виникли після відкриття провадження у справі про банкрутство (поточні кредитори), подають заяви з кредиторськими вимогами до банкрута аналогічно поданню заяви з конкурсними вимогами (за зразком, наведеним вище). Відмінність полягає лише у тому, що заяву спочатку потрібно надіслати не розпоряднику майна боржника, а ліквідатору банкрута.

Важливо! Заявити поточні кредиторські вимоги потрібно до моменту здійснення ліквідатором банкрута розподілу коштів від продажу ліквідаційної маси, оскільки подання заяви з поточними кредиторськими вимогами не є підставою для перерозподілу між кредиторами зазначених коштів.

Заяви кредиторів розглядаються судом у порядку черговості їх надходження. За результатами розгляду зазначених заяв господарський суд своєю ухвалою визнає чи відхиляє (повністю або частково) вимоги таких кредиторів.

Черговість задоволення вимог кредиторів

Кошти, одержані від продажу майна банкрута, спрямовуються на задоволення вимог кредиторів у порядку, встановленому Кодексом, а саме:

1) у першу чергу:

– вимоги щодо виплати заборгованості з оплати за виконані роботи та/або надані послуги, а також інші кошти, належні гіг-спеціалістам за гіг-контрактами, та нараховані на ці суми страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інше соціальне страхування, у тому числі відшкодування кредиту, отриманого на ці цілі;

– вимоги щодо виплати заборгованості із заробітної плати працюючим та звільненим працівникам банкрута, грошові компенсації за всі невикористані дні щорічної відпустки та додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, інші кошти, належні працівникам у зв'язку з оплачуваною відсутністю на роботі (оплата часу простою не з вини працівника, гарантії на час виконання державних або громадських обов'язків, гарантії і компенсації при службових відрядженнях, гарантії для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, гарантії для донорів, гарантії для працівників, які направляються на обстеження до медичного закладу, соціальні виплати у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за рахунок коштів підприємства тощо), а також вихідна допомога, належна працівникам у зв'язку з припиненням трудових відносин, та нараховані на ці суми страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інше соціальне страхування, у тому числі відшкодування кредиту, отриманого на ці цілі;

– вимоги щодо виплати заборгованості із компенсації збитків, завданих Держбюджету України внаслідок виконання рішень Європейського суду з прав людини, постановлених проти України;

– вимоги кредиторів за договорами страхування;

– витрати, пов'язані з провадженням у справі про банкрутство в господарському суді, які понесені і не сплачені до відкриття ліквідаційної процедури;

– витрати кредиторів на проведення аудиту, якщо аудит проводився за рішенням господарського суду за рахунок їхніх коштів;

– вимоги кредиторів за договорами залучення проміжного та/або нового фінансування у процедурі превентивної реструктуризації;

2) у другу чергу:

– вимоги із зобов'язань, що виникли внаслідок заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, шляхом капіталізації у ліквідаційній процедурі відповідних платежів, у тому числі до Пенсійного фонду України за громадян, які застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, зобов'язань зі сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інше соціальне страхування, крім вимог, задоволених позачергово, з повернення невикористаних коштів Пенсійному фонду України;

3) у третю чергу:

– вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

– вимоги центрального органу виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом;

4) у четверту чергу:

– вимоги кредиторів, не забезпечені заставою;

5) у п'яту чергу:

– вимоги щодо повернення внесків членів трудового колективу до статутного капіталу підприємства;

6) у шосту чергу – інші вимоги.

Вимоги кожної наступної черги задовольняються у міру надходження на рахунок коштів від продажу майна банкрута після повного задоволення вимог попередньої черги, крім випадків, установлених Кодексом.

У разі недостатності коштів, одержаних від продажу майна банкрута, для повного задоволення всіх вимог однієї черги вимоги задовольняються пропорційно до суми вимог, що належить кожному кредитору однієї черги.

Погашення вимог забезпечених кредиторів за рахунок майна банкрута, що є предметом забезпечення, здійснюється позачергово.

До уваги! Якщо кредитор заявив вимоги після здійснення розрахунків з іншими кредиторами, сплачені таким кредиторам кошти поверненню не підлягають.

Вимоги, не погашені у зв'язку з недостатністю майна, вважаються погашеними.

Дії (бездіяльність) ліквідатора можуть бути оскаржені до суду учасниками справи про банкрутство, права яких порушено такими діями (бездіяльністю).

До того ж кожен учасник у справі про банкрутство має право подати скарги на арбітражного керуючого (ліквідатора) до Мін'юсту, який буде змушений провести позапланову перевірку його діяльності.

Ліквідатор не менш як один раз на місяць подає комітету кредиторів звіт про свою діяльність, інформацію про фінансовий стан і майно боржника на день відкриття ліквідаційної процедури та під час проведення ліквідаційної процедури, про використання коштів боржника, а також іншу інформацію на вимогу комітету кредиторів.

Також він зобов'язаний надавати необхідні відомості щодо проведення ліквідаційної процедури на вимогу суду та державного органу з питань банкрутства.

Після завершення всіх розрахунків з кредиторами ліквідатор подає до господарського суду **звіт та ліквідаційний баланс**, до якого додаються:

- відомості за результатами інвентаризації майна боржника та перелік ліквідаційної маси;
- відомості про реалізацію об'єктів ліквідаційної маси з посиланням на укладені договори купівлі-продажу. До господарського суду подається ліквідаційний баланс, який засвідчує відсутність у банкрута майна;
- копії документів, що підтверджують відчуження активів боржника під час ліквідаційної процедури (у тому числі протоколи про результати аукціону, договори купівлі-продажу, акти приймання-передачі майна, акти про придбання майна на аукціоні тощо);

- реєстр вимог кредиторів з даними про розміри погашених вимог кредиторів;
- документи, що підтверджують погашення вимог кредиторів;
- довідка архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню.

Про час і місце судового засідання, в якому мають розглядатися звіт і ліквідаційний баланс, суд повідомляє ліквідатора та кредиторів.

Після заслуховування звіту ліквідатора та думки кредиторів суд постановляє ухвалу про затвердження звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу.

Якщо за результатами ліквідаційної процедури після задоволення вимог кредиторів не залишилося майна або майно не виявлено чи відсутнє, суд постановляє ухвалу про припинення юридичної особи – банкрута. Копія цієї ухвали надсилається державному реєстратору для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи – банкрута, а також власнику майна.

Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до Єдиного державного реєстру запису про її припинення.

До уваги! Господарський суд може постановити ухвалу про ліквідацію юридичної особи, що звільнилася від боргів, лише у разі, якщо залишок її майнових активів є меншим, ніж вимагається для продовження нею господарської діяльності згідно із законодавством.

Виявлення після закриття провадження у справі про банкрутство майна банкрута, достатнього для покриття витрат, пов'язаних з провадженням у справі, є підставою для поновлення судом провадження у справі за клопотанням учасника справи.

У разі якщо провадження у справі про банкрутство не було поновлено, таке майно банкрута за рішенням суду переходить у власність відповідної територіальної громади або у державну власність, за умови що боржник є державним підприємством або господарським товариством, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

У разі якщо суд дійшов висновку, що ліквідатор не виявив або не реалізував майнові активи банкрута у повному обсязі, суд постановляє ухвалу про **призначення нового ліквідатора** в порядку, встановленому Кодексом.

Якщо майна банкрута вистачило для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі, він вважається таким, що не має боргів і може продовжувати свою підприємницьку діяльність. У такому разі ліквідатор протягом п'яти днів з дня прийняття судом відповідного рішення повідомляє про це орган або посадову особу органу, до компетенції яких належить призначення керівника (органів управління) боржника, та за потреби скликає загальні збори чи засідання відповідного органу і продовжує виконувати повноваження керівника (органів управління) боржника до їх призначення в установленому порядку.

Припинення профспілкової організації при ліквідації підприємства

Ліквідація, реорганізація підприємств, що тягне за собою скорочення чисельності чи штату працівників, може здійснюватися лише після завчасного надання профспілкам інформації з цього питання. Роботодавець заздалегідь, не пізніше ніж за три місяці, має надати профспілковій організації інформацію про майбутню ліквідацію підприємства (стаття 49-4 КЗпП, частина 3 статті 22 Закону України «Про профспілки, їх права та гарантії діяльності»).

У разі якщо рішення про ліквідацію підприємства у зв'язку з визнанням його банкрутом приймає суд, ліквідатор заздалегідь повинен повідомити профком про прийняте рішення.

Голова профспілкової організації (далі Організація), який отримав інформацію про те, що підприємство знаходиться в стані припинення, його ліквідація неминуха, працівники попереджені про звільнення, має негайно розпочати роботу з підготовки проведення зборів для ухвалення рішення про припинення (саморозпуск) Організації, інакше працівників підприємства – членів профспілки буде звільнено і приймати рішення буде нікому.

Профспілкові організації, які створені як юридичні особи, проводять ліквідацію (саморозпуск) відповідно до законодавства.

Порядок ліквідації юридичної особи встановлено Цивільним кодексом України (статті 104-112), Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 №755-IV (далі Закон №755), та іншими нормативно-правовими актами.

Порядок припинення організації Профспілки трудящих металургійної та гірничодобувної промисловості України (далі – ПМГУ) визначений її Статутом, а саме: пунктом 4.1.17 передбачено порядок припинення первинної організації, пунктом 4.2.16 – об'єднаної організації, пунктом 5.17 – територіальної організації Профспілки.

Порядок проведення припинення Організації

Ліквідація юридичної особи, якою є профспілкова організація, здійснюється в кілька етапів:

- 1) ухвалення рішення про ліквідацію Організації;
- 2) повідомлення Держреєстратора про прийняте рішення для внесення його до ЄДР;
- 3) визначення кредиторів та повідомлення їх про початок процедури ліквідації;
- 4) інвентаризація, розрахунки з кредиторами;
- 5) складання ліквідаційного балансу;
- 6) звільнення працівників;
- 7) закриття банківських рахунків;
- 8) перевірка контролюючого органу;
- 9) отримання інформації від органів Державної податкової служби України та Пенсійного фонду України;

- 10) передача документів до архівних установ, знищення печаток та штампів;
11) подання документів для внесення відомостей про ліквідацію Організації до ЄДР.

Ухвалення рішення про припинення Організації

Рішення про припинення Організації шляхом саморозпуску ухвалюється на зборах (конференції) Організації (пункти 4.1.7.11, 4.2.7.7, 5.6.2.7 Статуту).

Якщо немає можливості скликання зборів (конференції), рішення про ліквідацію (саморозпуск) приймає виборний орган профспілкової організації (пункти 4.1.9.26, 4.2.9.15, 5.7.2.23 Статуту).

Організаційну роботу із проведення зборів (конференції) проводить профспілковий комітет.

До проведення зборів (конференції) ревізійна комісія проводить перевірку діяльності Організації за період з дня останніх звітно-виборчих зборів (конференції) до дня проведення зборів (конференції), на яких розглядається питання про ліквідацію.

Про результати перевірки ревізійна комісія інформує членів профспілки на зборах (конференції), всі матеріали передає обраній на цих зборах ліквідаційній комісії.

Рішення про припинення організації приймають збори (конференція). Вони ж обирають комісію з припинення юридичної особи (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію), голову комісії або ліквідатора та встановлюють порядок і строк заявлення кредитором своїх вимог до організації, що припиняється. А також приймають рішення про подальше використання майна та коштів, які залишаються після розрахунків з кредиторами.

До уваги! Строк заявлення кредиторських вимог встановлюється не менше двох і не більше шести місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення юридичної особи (частина 5 статті 105 ЦКУ).

Виконання функцій комісії з припинення юридичної особи (ліквідаційної комісії) може бути покладено на профспілковий комітет, ліквідатором може бути голова організації.

Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало дві третини учасників зборів, делегатів конференції (пункти 4.1.6.6, 4.2.6.6, 5.17.2 Статуту ПМГУ).

Прийняте зборами (конференцією) рішення оформляється протоколом.

До уваги! Протокол подається Держреєстратору, тому треба дуже відповідально поставитися до його складання. Всі рішення мають відповідати нормам Статуту та Закону №755, оформлення – вимогам законодавства, зокрема, ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації». Вимоги до оформлення документів». Також обов'язковою умовою правильного оформлення документів є наявність додатків, зокрема списку присутніх на зборах. Протокол та додатки викладаються українською мовою.

Назва організації в протоколі має відповідати її назві в ЄДР.

(найменування Профспілки)

(найменування Організації)

**ПРОТОКОЛ
Зборів**

« ____ » _____ 20__ р.

(місце проведення)

№ _____

Головуючий – _____.
(ПІБ)

Секретар – _____.
(ПІБ)

Перебуває на обліку _____ членів Профспілки,
присутні на зборах _____ членів Профспілки (список на ____ аркушах
додається).

Порядок денний:

1. Про звіт контрольно-ревізійної комісії.
2. Про припинення діяльності організації профспілки.
3. Про призначення складу ліквідаційної комісії та її голови.
4. Про встановлення строку заявлення кредитором своїх вимог.
5. Про використання коштів та майна, що залишаться після розрахунків з кредиторами.

1. СЛУХАЛИ:

Голову ревізійної комісії _____, який оприлюднив звіт
(ПІБ)
контрольно-ревізійної комісії (звіт додається).

ВИРІШИЛИ:

Звіт контрольно-ревізійної комісії – взяти до уваги.

2. СЛУХАЛИ:

_____, голову Організації, який у зв'язку з
(ПІБ)
ліквідацією _____, запропонував
(найменування підприємства, установи, організації)
ухвалити рішення про припинення діяльності первинної профспілкової
організації _____.
(найменування профспілкової організації)

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____, «проти» – _____, «утрималися» – _____, (рішення прийнято).

ВИРІШИЛИ:

Припинити діяльність _____ шляхом ліквідації.
(найменування профспілкової організації)

3. СЛУХАЛИ:

_____ запропонував обрати склад ліквідаційної
(ПІБ)

комісії у кількості _____ осіб, персонально: голова комісії – _____,
(ПІБ)

члени комісії: _____.
(ПІБ)

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____, «проти» – _____, «утрималися» – _____, (рішення прийнято).

ВИРІШИЛИ:

1. Призначити ліквідаційну комісію у складі:

голова ліквідаційної комісії – _____, РНОКПП _____,
(ПІБ)

члени ліквідаційної комісії:

- 1) _____, РНОКПП _____;
- 2) _____, РНОКПП _____;
- 3) _____, РНОКПП _____.

2. Передати голові, членам ліквідаційної комісії повноваження щодо управління Організацією, представлення її у відносинах з третіми особами та здійснення дій щодо державної реєстрації припинення Організації шляхом ліквідації відповідно до чинного законодавства України.

4. СЛУХАЛИ:

_____ запропонував встановити строк для
(ПІБ)

заявлення вимог кредиторами – три місяці.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____, «проти» – _____, «утрималися» – _____, (рішення прийнято).

ВИРІШИЛИ:

1. Встановити строк для пред'явлення вимог кредиторами 3 (три) місяці.

2. Ліквідаційній комісії:

- повідомити Держреєстратора про початок процедури ліквідації Організації;
- повідомити обласну (міську, Центральну) раду про ухвалене рішення.

5. СЛУХАЛИ:

_____ запропонував кошти, майно, які залишаться
(ПІБ)

після розрахунків з кредиторами, передати Профспілці.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____, «проти» – _____, «утрималися» – _____, (рішення прийнято).

ВИРІШИЛИ:

Майно та кошти, що залишаються після виплати заробітної плати, компенсацій штатним працівникам Організації та задоволення вимог кредиторів, передати у власність Профспілки.

Головуючий

(підпис)

(ПІБ)

Секретар

(підпис)

(ПІБ)

Важливо! Законодавство не встановлює жодних вимог до складу ліквідаційної комісії, якщо ліквідація відбувається шляхом саморозпуску. До складу комісії можуть включатись як виборні працівники Організації, так і наймані або сторонні особи (наприклад, представники обласної, міської організації, апарату Профспілки чи обласного територіального об'єднання та інші). Кількість членів ліквідаційної комісії, її персональний склад визначається зборами (конференцією), ліквідатором може бути і одна особа.

Особливістю є те, що у рішенні обов'язково вказуються прізвища, імена та по батькові членів ліквідаційної комісії, їхні реєстраційні номери облікових карток платників податків (або відомості про серію та номер паспорта – для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта), а також порядок та строк пред'явлення кредитором своїх вимог. У разі відсутності цих даних або якщо термін не відповідає закону, державний реєстратор має право залишити без розгляду подані документи (частина 11 статті 17 Закону №755-IV).

До уваги! Рішення про припинення Організації приймається двома третинами голосів усіх учасників зборів або делегатів конференції.

З моменту призначення ліквідаційна комісія або ліквідатор (далі – ліквідаційна комісія) виконують повноваження щодо управління організацією, представляють її у відносинах з третіми особами, у тому числі у суді.

Повідомлення Держреєстратора про ухвалення рішення

До уваги! Ліквідаційна комісія зобов'язана **протягом трьох робочих днів** з дати прийняття рішення про припинення Організації (частина 1 статті 105 ЦКУ) письмово повідомити Держреєстратора про прийняте рішення. З цією метою йому подається заява (форма 4), до якої долучаються необхідні документи, зокрема, оригінал (нотаріально засвідчена копія) протоколу зборів (конференції) чи виборного органу, в якому визначено персональний склад ліквідаційної комісії із зазначенням реєстраційних номерів облікових карток платників податків (або відомостей про серію та номер паспорта – для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта) її членів та строк заявлення кредитором своїх вимог.

Держреєстратору заборонено вимагати додаткові документи для внесення запису до ЄДР.

У разі подання документів у паперовій формі Держреєстратор приймає документи за описом, копія якого в день надходження документів видається (надсилається рекомендованим листом) заявнику з позначкою про дату надходження документів.

Якщо рішення про ліквідацію подає особисто голова Організації, Держреєстратору пред'являється паспорт або інший документ, що посвідчує особу, передбачений Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус». Якщо документи подає представник, крім паспорта необхідно надати нотаріально засвідчену довіреність, що засвідчує повноваження представника.

Рішення про припинення юридичної особи є підставою для внесення до ЄДР замість відомостей про керівника юридичної особи відповідно відомостей про голову ліквідаційної комісії або ліквідатора (частина 27 статті 17 Закону №755).

Держреєстратор за відсутності підстав для залишення документів без розгляду вносить до ЄДР запис про рішення щодо припинення юридичної особи та оприлюднює на порталі електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань повідомлення про рішення щодо ліквідації юридичної особи. З дня оприлюднення відповідного повідомлення починається обчислення строку для заявлення кредитором своїх вимог.

Повноваження ліквідаційної комісії

Після внесення до ЄДР запису про те, що Організація знаходиться у стані припинення, ліквідаційна комісія:

1. Письмово повідомляє вищестоящу профспілкову організацію (обласну, міську, Профспілку) про ліквідацію Організації.

2. Проводить звірку коштів (профспілкових внесків, відрахувань на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу та інших), що надійшли на рахунок Організації.

3. Вживає заходи щодо виявлення кредиторів, повідомляє їх про початок процедури ліквідації Організації. Надсилає рекомендованим листом повідомлення із зазначенням у ньому строків та порядку задоволення вимог кредиторів (частина 4 статті 105 та частина 1 статті 111 ЦКУ). Розглядає вимоги кредиторів (податки, збори, ЄСВ, тощо) та за кожною вимогою приймає рішення, яке не пізніше тридцяти днів з дня її отримання надсилає кредитору.

4. Вживає всіх необхідних заходів щодо стягнення дебіторської заборгованості. Заявляє вимоги та позови про стягнення заборгованості з боржників (за наявності).

5. Проводить інвентаризацію активів і зобов'язань та оцінку майна (частина 4 статті 111 ЦКУ). При ліквідації інвентаризація є обов'язковою і проводиться перед складанням проміжного ліквідаційного балансу.

При інвентаризації проводиться перевірка основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, а також документів та розрахунків, тобто всіх активів і зобов'язань. Результати інвентаризації відображаються в документах бухгалтерського та податкового обліку.

6. Видає розпорядження про скорочення штатних працівників та розпочинає процедуру їх звільнення. Не пізніше ніж за два місяці до дати звільнення письмово попереджає працівників про їх звільнення у зв'язку з ліквідацією Організації (стаття 49-2 КЗпП). Не раніше ніж через два місяці після попередження видається розпорядження – про звільнення штатних працівників за пунктом 1 статті 40 КЗпП. У день звільнення:

- проводить повний розрахунок (заробітна плата, компенсація за невикористані відпустки, виплати за колективним договором тощо (статті 47, 83, 116 КЗпП);

- виплачує вихідну допомогу у розмірі не менше середнього місячного заробітку (стаття 44 КЗпП);

- письмово повідомляє кожного працівника про нараховані та виплачені суми із зазначенням окремо по кожному виду виплати;

- видає трудову книжку, якщо вона зберігалася в Організації, та копію розпорядження про звільнення (стаття 116 КЗпП). На вимогу працівника вносить запис про звільнення до трудової книжки, що зберігається у працівника.

Здійснює обов'язкове працевлаштування деяких категорій працівників (вагітні жінки та жінки, які мають дітей віком до 3 років, самотні матері за наявності дитини віком до 14 років або дитини-інваліда).

У разі спору про розмір сум, нарахованих працівникові при звільненні, у будь-якому разі виплачує неоспорювану ним суму.

7. Закриває всі рахунки у фінансових установах, крім одного рахунку, що використовується для розрахунків із кредиторами (частина 3 стаття 111 ЦКУ). Для цього до банку подається заява та копія рішення, засвідчена в установленому законодавством України порядку.

8. Подає податковим органам, Пенсійному фонду України, фонду соціального страхування на випадок безробіття документи бухгалтерського та податкового обліку для проведення перевірок та визначення наявності або відсутності заборгованості зі сплати податків, зборів, ЄСВ, страхових коштів та інших.

Відповідно до пункту 78.1.7 Податкового кодексу України документальна позапланова перевірка податковими органами здійснюється, якщо розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків.

Датою виникнення підстав для початку проведення перевірки є дата отримання відомостей з ЄДР про рішення засновників (учасників) юридичної особи, уповноваженого ними органу про припинення юридичної особи (пункт 11.5 Порядку обліку платників податків і зборів, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 9.12.2011 №1588 у редакції наказу Міністерства фінансів України 22.04.2014 №462).

9. Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами складає проміжний ліквідаційний баланс, який містить відомості про склад майна, перелік пред'явлених кредиторами вимог, а також про результати їх розгляду.

Проміжний ліквідаційний баланс затверджується головою ліквідаційної комісії (частина 8 статті 111 ЦКУ).

10. Виплачує грошові кошти кредиторам у порядку черговості, встановленої статтею 112 ЦКУ:

у першу чергу задовольняються вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом;

у другу чергу задовольняються вимоги працівників, пов'язані з трудовими відносинами, вимоги автора про плату за використання результату його інтелектуальної, творчої діяльності;

у третю чергу задовольняються вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів);

у четверту чергу задовольняються всі інші вимоги.

Вимоги однієї черги задовольняються пропорційно сумі вимог, що належать кожному кредитору цієї черги.

У разі недостатності коштів для задоволення вимог кредиторів ліквідаційна комісія здійснює продаж майна Організації.

У разі відмови ліквідаційної комісії у задоволенні вимог кредитора або ухилення від їх розгляду кредитор має право протягом місяця з дати, коли він дізнався або мав дізнатися про таку відмову, звернутися до суду із позовом до ліквідаційної комісії. За рішенням суду вимоги кредитора можуть бути задоволені за рахунок майна, що залишилося після ліквідації юридичної особи.

Вимоги кредитора, заявлені після спливу строку, встановленого ліквідаційною комісією для їх пред'явлення, задовольняються з майна юридичної особи, яку ліквідовують, що залишилося після задоволення вимог кредиторів, заявлених своєчасно.

Вимоги кредиторів, які не визнані ліквідаційною комісією, якщо кредитор у місячний строк після одержання повідомлення про повну або часткову відмову у визнанні його вимог не звертався до суду з позовом, вимоги, у задоволенні яких за рішенням суду кредиторів відмовлено, а також вимоги, які не задоволені через відсутність майна юридичної особи, що ліквідується, вважаються погашеними.

11. Складає та подає звітність за останній звітний період. Звітним періодом юридичної особи, що ліквідується, є період з початку звітного року до дати прийняття рішення про її ліквідацію (частина 3 статті 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

12. Після завершення розрахунків з кредиторами затверджує ліквідаційний баланс та забезпечує його подання до податкового органу за основним місцем обліку платника. У ліквідаційному балансі відображаються результати прийнятих рішень про стягнення боргів, розподілення активів, погашення (списання) зобов'язань, які призвели до відсутності активів, і зобов'язань Організації на заключну дату складання ліквідаційного балансу.

До уваги! Повідомляти про початок процедури ліквідації контролюючі органи не потрібно, оскільки Порядком обліку платників податків і зборів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 №1588 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 22.04.2014 №462) (зі змінами), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29.12.2011 за №1562/20300, передбачено, що платник податків зобов'язаний повідомляти податковий орган за місцем обліку про його ліквідацію протягом трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення (**крім випадків, коли обов'язок здійснювати таке повідомлення покладено законом на орган державної реєстрації**). Дані про прийняття рішення щодо ліквідації юридичної особи, відомості щодо якої містяться в ЄДР, контролюючі органи отримують від державних реєстраторів у порядку інформаційної взаємодії між ЄДР та інформаційними системами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Важливо! Перевірка контролюючого органу

Однією з підстав для проведення документальної перевірки юридичної особи є отримання інформації від органу державної реєстрації про припинення юридичної особи (підпункт 78.1.7 пункту 78.1 статті 78 Податкового кодексу України).

Якщо ж Організація – платник податків, що ліквідується, не звітує або звітує про відсутність ведення господарської діяльності, не має залишків на балансі, відкритих розрахункових рахунків (не відкривались, закриті більше ніж 1095 днів або отримано виписку банку про відсутність руху коштів), не має податкового боргу, найманих працівників (всіх звільнено), незавершених судових справ, податковий орган може прийняти рішення щодо зняття з обліку такого суб'єкта господарювання без проведення документальної перевірки.

13. Передає кошти, майно, що залишилися після розрахунків з кредиторами (податки, збори, внески, оплата праці, розрахунки з працівниками), одній чи кільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховує до держбюджету.

14. Закриває поточний банківський рахунок

15. Знищує печатки та штампи. За результатами знищення складається відповідний акт.

16. Передає до архівної установи за описом документи тривалого терміну зберігання. Перелік видів документів, пов'язаних із забезпеченням соціального захисту громадян, що мають надходити до архівних установ у разі ліквідації підприємств, установ, організацій, які не належать до джерел формування Національного архівного фонду затверджено наказом Міністерства юстиції України від 14.03.2013 №430/5, включає види документів, що можуть бути використані для підтвердження законних прав та інтересів громадян.

Обов'язковій задачі до архіву підлягають, зокрема:

- установчі документи;
- протоколи загальних зборів, з'їздів, конференцій вищого органу організації про створення, перейменування, реорганізацію, ліквідацію (банкрутство), зміну керівництва та про розгляд кадрових питань (призначення, звільнення тощо).

- розпорядження з кадрових питань (особового складу) щодо:
 - прийняття на роботу, переміщення за посадою, переведення на іншу роботу, сумісництво, звільнення;
 - зміни біографічних даних;
 - заохочення (нагородження, преміювання), оплати праці, нарахування різних надбавок, доплат, матеріальної допомоги;
 - всіх видів відпусток працівників з важкими, шкідливими та небезпечними умовами праці, відпусток щодо догляду за дитиною, відпусток за власний рахунок.
- документи (списки, подання, посвідчення про відрядження) про участь працівників в ліквідації наслідків техногенних катастроф та аварій;
- документи (постанови, рішення, акти, ухвали тощо) про реорганізацію, перейменування, перепідпорядкування, ліквідацію (банкрутство);
- трудові договори (контракти, угоди, договори цивільно-правового характеру з фізичними особами (стосовно виконання робіт, надання послуг тощо));
- штатні розписи та переліки змін до них;
- положення про структурні підрозділи організації;
- розрахунково-платіжні відомості (особові рахунки) працівників;
- відомості про застраховану особу, що підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню (персоніфікований облік);
- особові справи звільнених працівників організації;
- документи (подання, клопотання, характеристики, автобіографії, особові листки з обліку кадрів, витяги з рішень тощо) про представлення до нагородження державними, відомчими нагородами, присвоєння почесних звань, присудження премій;
- колективні договори, угоди, зміни та доповнення до них.

17. Після закінчення процедури припинення Організації в результаті її ліквідації Держреєстратору подаються такі документи:

- заява про державну реєстрацію припинення юридичної особи в результаті її ліквідації;
- довідка архівної установи про прийняття документів, що відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганням (частина 14 статті 17 Закону №755).

До уваги! Довідки з податкових органів та органів Пенсійного фонду України про відсутність заборгованості зі сплати податків і зборів та/або єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування на випадок безробіття не потрібно подавати, оскільки вони не зазначені у частині 13 статті 17 Закону №755.

Відомості про відсутність (наявність) заборгованості зі сплати податків і зборів та відсутність (наявність) заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до ПФУ та фондів соціального страхування надають органи податкової служби та Пенсійного фонду на запит Держреєстратора, що надсилається засобами електронної комунікації в електронній формі.

Державний реєстратор може відмовити у державній реєстрації лише за наявності підстав для відмови, передбачених статтею 28 Закону №755, а саме:

- документи подано особою, яка не має на це повноважень;
- у ЄДР містяться відомості про судові рішення щодо заборони проведення реєстраційної дії;
- подання документів або відомостей не в повному обсязі;
- документи суперечать вимогам Конституції та законів України;
- документи суперечать статуту профспілки;
- невідповідність відомостей, зазначених у заяві про державну реєстрацію, відомостям, зазначеним у документах, поданих для державної реєстрації, або відомостям, що містяться в ЄДР чи інших інформаційних системах, використання яких передбачено Законом №755;
- документи для державної реєстрації припинення юридичної особи подані:
 - раніше строку, встановленого цим Законом;
 - щодо юридичної особи, що припиняється в результаті її ліквідації та є засновником (учасником) інших юридичних осіб та/або має незакриті відокремлені підрозділи;
 - щодо юридичної особи, що ліквідується, стосовно якої надійшли відомості про наявність заборгованості зі сплати податків і зборів та/або наявність заборгованості зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
 - щодо юридичної особи, стосовно якої надійшли відомості про наявність заборгованості зі сплати страхових коштів до Пенсійного фонду України та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
 - щодо юридичної особи, що припиняється в результаті ліквідації, стосовно якої надійшли відомості про відкрите виконавче провадження тощо.

Відповідальність

За порушення порядку припинення юридичної особи голова ліквідаційної комісії (ліквідатор), інші особи, залучені до припинення юридичної особи, можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності відповідно до статті 166-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

№	Зміст порушення	Розмір штрафу
1	Неподання в установлений законом строк державному реєстраторові документів, обов'язкове подання яких встановлено законом для припинення юридичної особи, чи подання недостовірних відомостей у таких документах	від 60 до 80 НМДГ (1020-1360 грн)
2	Дії, передбачені пунктом 1, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення	від 80 до 100 НМДГ (1360-1700 грн)

3	Відсутність бухгалтерського обліку або ведення його з порушенням установленого порядку, несвоєчасне, неповне або з порушенням установленого порядку проведення інвентаризації майна, порушення порядку проведення оцінки майна, складення ліквідаційного балансу (проміжного балансу), розподільчого балансу, передавального акта під час припинення юридичної особи	від 100 до 150 НМДГ (1700-2550 грн)
4	Ухилення голови комісії з припинення юридичної особи, ліквідаційної комісії, ліквідатора, інших осіб, залучених до припинення юридичної особи, від проведення припинення юридичної особи або від складення ліквідаційного балансу (проміжного балансу), розподільчого балансу, передавального акта, обов'язкове подання якого встановлено законом для проведення припинення юридичної особи	від 100 до 150 НМДГ (1700-2550 грн)
5	Неподання, несвоєчасне подання або подання не в повному обсязі на вимогу податкових органів або Пенсійного фонду України для проведення позапланових перевірок первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, податкової звітності та інших документів, що пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, інших сум, що пов'язані з такими зобов'язаннями, дотриманням вимог іншого законодавства, контроль за яким покладено на зазначені органи та фонди, несвоєчасне, неповне або з порушенням встановленого порядку проведення на вимогу податкового органу інвентаризації основних фондів	від 100 до 150 НМДГ (1700-2550 грн)
6	Ці ж дії, передбачені пунктом 3-5, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення	від 150 до 200 НМДГ (2550-3400 грн)

Важливо! Відповідальність за порушення порядку припинення юридичної особи **не застосовується** до голови ліквідаційної комісії, ліквідатора, інших осіб, залучених до припинення юридичної особи, якщо такі порушення відбулися внаслідок недотримання податковими органами, фондами соціального страхування та ПФУ строків надання відповідних довідок та проведення відповідних перевірок.

Правова інспекція праці ПМГУ